

Motion till riksdagen 2005/06:Ub585

av Sten Tolgfors m.fl. (m)

Utgiftsområde 15 Studiestöd och utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i 2, 3, 15, 17 och 22 §§ lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:614) om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434) i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt uppställningen:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
A 25:2 Studiemedel m.m.	11 791 896 000	-948 000 000
A 25:4 Rekryteringsbidrag	1 641 809 000	-1 641 809 000
A 25:7 Bidrag till vissa organisationer m.m.	63 376 000	-63 376 000
Summa för utgiftsområdet	22 130 455 000	-2 653 185 000

5. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt uppställningen:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
A 25:1 Statens skolverk	302 191 000	+275 000 000
NYTT ANSLAG: Institutet för skolnära forskning	0	+292 000 000
A 25:2 Myndigheten för skolutveckling	95 711 000	-47 856 000
A 25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	379 876 000	-242 000 000
A 25:4 Specialpedagogiska institutet	367 920 000	-367 920 000

Fel! Okänt namn på

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
A 25:5 Specialskolemyndigheten	254 429 000	+367 920 000
NYTT ANSLAG: Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med funktionshinder	0	+13 000 000
NYTT ANSLAG: Valfrihet för funktionshindrade	0	+300 000 000
NYTT ANSLAG: Matematik- och NO-satsning	0	+50 000 000
A 25:9 Bidrag till personalförstärkningar i förskola	2 000 000 000	-2 000 000 000
A 25:10 Bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem	1 000 000 000	-1 000 000 000
NYTT ANSLAG: Fortbildning av lärare	0	+1 000 000 000
NYTT ANSLAG: Validering och kompletterande utbildning för fler behöriga lärare	0	+70 000 000
A 25:13 Nationellt centrum för flexibelt lärande	100 151 000	-50 076 000
A 25:14 Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning	161 902 000	-161 902 000
A 25:15 Bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet	49 700 000	-49 700 000
A 25:16 Statligt stöd för utbildning av vuxna	1 781 258 000	-1 781 258 000
A 25:18 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	929 362 000	+540 000 000
NYTT ANSLAG: Grundläggande högskoleutbildning	0	+17 199 463 000
NYTT ANSLAG: Forskning och forskarutbildning	0	+8 450 913 000
A 25:21 Uppsala universitet: Grundutbildning	1 200 693 000	-1 200 693 000
A 25:22 Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning	1 208 652 000	-1 208 652 000
A 25:23 Lunds universitet: Grundutbildning	1 601 215 000	-1 601 215 000
A 25:24 Lunds universitet: Forskning och forskarutbildning	1 227 032 000	-1 227 032 000
A 25:25 Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 568 728 000	-1 568 728 000
A 25:26 Göteborgs universitet: Forskning och forskarutbildning	997 049 000	-997 049 000
A 25:27 Stockholms universitet: Grundutbildning	1 028 803 000	-1 028 803 000
A 25:28 Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	1 020 834 000	-1 020 834 000
A 25:29 Umeå universitet: Grundutbildning	1 085 988 000	-1 085 988 000
A 25:30 Umeå universitet: Forskning och forskarutbildning	701 427 000	-701 427 000
A 25:31 Linköpings universitet: Grundutbildning	1 186 040 000	-1 186 040 000
A 25:32 Linköpings universitet: Forskning och forskarutbildning	488 961 000	-488 961 000
A 25:33 Karolinska Institutet: Grundutbildning	586 293 000	-586 293 000
A 25:34 Karolinska Institutet: Forskning och forskarutbildning	783 715 000	-783 715 000

Fel! Okänt namn på

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
A 25:35 Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	941 851 000	-941 851 000
A 25:36 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	673 224 000	-673 224 000
A 25:37 Luleå tekniska universitet: Grundutbildning	619 077 000	-619 077 000
A 25:38 Luleå tekniska universitet: Forskning och forskarutbildning	259 073 000	-259 073 000
A 25:39 Karlstads universitet: Grundutbildning	520 068 000	-520 068 000
A 25:40 Karlstads universitet: Forskning och forskarutbildning	154 726 000	-154 726 000
A 25:41 Växjö universitet: Grundutbildning	440 149 000	-440 149 000
A 25:42 Växjö universitet: Forskning och forskarutbildning	145 676 000	-145 676 000
A 25:43 Örebro universitet: Grundutbildning	588 130 000	-588 130 000
A 25:44 Örebro universitet: Forskning och forskarutbildning	162 268 000	-162 268 000
A 25:45 Mittuniversitetet: Grundutbildning	521 053 000	-521 053 000
A 25:46 Mittuniversitetet: Forskning och forskarutbildning	165 524 000	-165 524 000
A 25:47 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	208 779 000	-208 779 000
A 25:48 Blekinge tekniska högskola: Forskning och forskarutbildning	67 194 000	-67 194 000
A 25:49 Malmö högskola: Grundutbildning	771 377 000	-771 377 000
A 25:50 Malmö högskola: Forskning och forskarutbildning	78 396 000	-78 396 000
A 25:51 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	439 641 000	-439 641 000
A 25:52 Högskolan i Kalmar: Forskning och forskarutbildning	68 147 000	-68 147 000
A 25:53 Mälardalens högskola: Grundutbildning	560 197 000	-560 197 000
A 25:54 Mälardalens högskola: Forskning och forskarutbildning	49 015 000	-49 015 000
A 25:55 Danshögskolan: Grundutbildning	47 243 000	-47 243 000
A 25:56 Dramatiska institutet: Grundutbildning	78 092 000	-78 092 000
A 25:57 Gymnastik- och idrottshögskolan: Grundutbildning	45 716 000	-45 716 000
A 25:58 Högskolan i Borås: Grundutbildning	377 685 000	-377 685 000
A 25:59 Högskolan Dalarna: Grundutbildning	357 695 000	-357 695 000
A 25:60 Högskolan på Gotland: Grundutbildning	114 972 000	-114 972 000
A 25:61 Högskolan i Gävle: Grundutbildning	376 458 000	-376 458 000
A 25:62 Högskolan i Halmstad: Grundutbildning	297 080 000	-297 080 000

Fel! Okänt namn på

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
A 25:63 Högskolan Kristianstad: Grundutbildning	316 664 000	-316 664 000
A 25:64 Högskolan i Skövde: Grundutbildning	290 212 000	-290 212 000
A 25:65 Högskolan Väst: Grundutbildning	284 957 000	-284 957 000
A 25:66 Konstfack: Grundutbildning	121 887 000	-121 887 000
A 25:67 Kungl. Konsthögskolan: Grundutbildning	55 749 000	-55 749 000
A 25:68 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	127 387 000	-127 387 000
A 25:69 Lärarhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	428 762 000	-428 762 000
A 25:70 Operahögskolan i Stockholm: Grundutbildning	17 182 000	-17 182 000
A 25:71 Södertörns högskola: Grundutbildning	311 404 000	-311 404 000
A 25:72 Teaterhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	27 665 000	-27 665 000
A 25:73 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	2 133 517 000	+20 000 000
A 25:74 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	559 010 000	-20 530 000
A 25:77 Högskoleverket	147 817 000	+41 000 000
A 25:82 Myndigheten för Sveriges nätuniversitet	73 291 000	-41 000 000
Summa för utgiftsområdet	47 113 274 000	-2 938 751 000

Inledning

I denna motion beskriver vi kortfattat de förändringar vi föreslår för att stärka kvaliteten i skolan, den högre utbildningen och forskningen. Vår skolpolitik presenteras utförligare i motionerna Skolan (Ub238), Läraryrket (Ub339), Styrningen av skolan (Ub516), Gymnasieskolan (Ub283), Förskolan (Ub233), Rätt att välja skola för funktionshindrade (Ub234), Lugn och studiero i skolan (Ub260), Fristående skolor (Ub342) samt Jämställdhet och diskriminering inom utbildningsväsendet (Ub261). Vår politik för högre utbildning utvecklas i två gemensamma motioner med de övriga borgerliga partierna inom Allians för Sverige – Svar på prop. 2004/05:162 Ny värld, ny högskola (Ub1) och Högskola med hög kvalitet (Ub347) – samt i moderaternas motioner Studentfrågor (Ub290) och Övriga frågor inom högre utbildning (Ub325). Vår forskningspolitik utvecklas i motionen Forskning med hög kvalitet (Ub346), som också är gemensam med de övriga borgerliga partierna inom Allians för Sverige.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Studiemedelssystemet spelar en viktig roll för att göra det möjligt för människor att studera. Det nuvarande studiemedelssystemet har dock många brister. Grundläggande principer som behöver gälla i ett väl fungerande studiemedelssystem saknas. Bland annat är det orimligt att studenter som vill arbeta under sommaren, eller parallellt med studierna under terminen, skall straffas ekonomiskt för detta. Friberoppsgränsen bidrar till en onödigt hög skuldsättning för studenterna. Att ha flera olika bidragsandelar leder också fel. Reglerna för att erhålla studiemedel skall vara lika för alla.

Studiemedelssystemet måste vara ekonomiskt hållbart och överblickbart för såväl den studerande som samhället. Hela studiemedelssystemet behöver en genomgripande förändring för att bli hållbart och transparent. Vi föreslår att en parlamentarisk utredning tillsätts för att utreda hur ett sådant studiemedelssystem bör se ut. I motionen Studentfrågor diskuterar vi de principer som vi anser skall ligga till grund för ett nytt studiemedelssystem.

Med anledning av ovanstående föreslår vi en harmonisering av bidragsnivån till grundnivån på 34,5 % av totalbeloppet. Det innebär bl.a. att vi avvecklar rekryteringsbidraget och ersätter det med studiemedel. Det minskar utgifterna för staten med 2 miljarder kronor 2006. Vi anser vidare att åldersgränsen för rätt till studiemedel skall vara 50 år, som tidigare. Därutöver gör vi en lägre prognos än regeringen av antalet studerande, vilket också minskar studiemedelsramen under anslag 25:2. Korttidsstudiestödet bör ges inom ramen för studiemedelssystemet.

Med anledning av vårt förslag att avveckla rekryteringsbidraget yrkar vi avslag på de av regeringen föreslagna lagförändringar som relaterar till rekryteringsbidraget. För det första gäller det förslaget till lag om ändring i 2, 3, 15, 17 och 22 §§ i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

Fel! Okänt namn på

För det andra gäller det förslaget till lag om ändring i lagen (2005:614) om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstudier.

Utgiftsområde 16 Utbildning och forskning

De övergripande målen för Moderaternas skolpolitik är att förbättra kunskapsinhämtningen, säkra tryggheten och studieron i skolan samt stärka elevers rätt att välja skola och utbildningsinriktning. Våra satsningar är utformade för att åstadkomma detta. Skolkvaliteten skall förbättras och alla elever skall ges tillgång till en likvärdig utbildningskvalitet, oavsett bakgrund eller bostadsort. Kvaliteten i högre utbildning och forskning skall stärkas. De moderata satsningarna på området är sammanfattade i tabell 1 nedan. Totalt omfattar Moderaternas satsningar på utbildning och forskning 14 miljarder kronor de kommande tre åren.

Bättre måluppfyllelse och stärkt resultatuppföljning

Grundskolan är belagd med skolplikt eftersom den skall förmedla de grundläggande kunskaper som var och en behöver för att lägga grunden till ett bra liv. Den socialdemokratiska trekvartsskolan, där bara tre av fyra elever har klarat de grundläggande kunskapsmålen när de lämnar grundskolan, är oacceptabel för oss moderater. Vår politik innebär att skolans kunskapsuppdrag återupprättas. Målen i läro- och kursplaner skall precisera kunskapsmålen. För att säkra en hög miniminivå för uppföljning och stöd till varje elev föreslår vi kunskapskontroller i skolår 2, 5 och 8. I samband med kunskapskontrollerna införs nationella prov. De elever som bedöms inte uppnå målen i samband med kunskapskontrollerna skall erbjudas extra stöd i form av t.ex. utökad undervisningstid eller sommarskola. Vi föreslår även att det sista året i grundskolan införs fler obligatoriska nationella prov, kombinerat med skärpta krav på stöd till eleverna. Detta innebär att nationella prov införs i såväl fler ämnen som fler skolår än i dag, och således att den nationella provbanken behöver byggas ut.

Förbättrad måluppfyllelse kräver också att skolor ges fler verktyg för att individanpassa undervisningen. Vi föreslår därför att de statliga detaljregleringarna, bl.a. av hur skolor skall utnyttja tiden, avvecklas och ersätts med granskningar av varje skolas kvalitet. Varje skola, oavsett huvudman, skall granskas minst vart tredje år. Dessa utvärderingar skall fokusera på i vilken grad skolorna klarar av att ge eleverna förutsättningar att nå kunskapsmålen.

Tabell 1. Moderata satsningar på kvalitet i utbildning och forskning
(miljoner kronor)

	2006	2007	2008
Förskola och skola			
Satsning på pedagogisk förskola ¹		320	320
Satsning för ökad måluppfyllelse och stärkt resultatuppföljning i grundskolan ²	310	310	310
Matematik- och NO-satsning i grund- och gymnasieskola ³	60	110	110
Skolnära forskning och skolutveckling	292	400	245
Satsning på akademisk fortbildning för lärare	1 000	1 000	1 000
Auktorisationssystem för lärare			10
Extra insatser för fler behöriga lärare	70	70	60
Mobbningsförebyggande arbete	10	10	10
Extra insatser för att säkra kvaliteten i skolgången för elever med funktionshinder	313	313	313
Kulturell skolsatsning ⁴	85	170	170
Övriga skolsatsningar ⁵	393	399	405
Eftergymnasial yrkesutbildning			
Satsning på kvalificerad yrkesutbildning	540	540	540
Högre utbildning och forskning			
Satsning på grundutbildning	831	1 013	1 113
Satsning på forskning och forskarutbildning	200	300	400
Summa	4 104	4 955	5 026

¹ Via det allmänna statsbidraget i kommunerna (utgiftsområde 25).

² Varav 80 miljoner kronor per år via det allmänna statsbidraget till kommunerna (utgiftsområde 25), som compensation till kommunerna för de högre krav vi ställer på stöd till elever i samband med kontrollstationerna.

³ Varav 10 miljoner kronor per år utgörs av anslag till Skolverket.

⁴ Via utgiftsområde 17.

⁵ Inkluderar Specialskolemyndigheten, som integreras med Specialpedagogiska institutet.

Våra högre krav på uppföljning av kunskapsresultaten, stöd till eleverna och kvalitetsgranskningar av varje skola gör att vi tillför ökade resurser för dessa ändamål med 310 miljoner kronor per år (se tabell 1). Av dessa medel avser 80 miljoner kronor per år ersättning till kommunerna, via det allmänna statsbidraget, för våra högre krav på stöd till eleverna i samband med kunskapskontrollerna. Resterande medel avser resursförstärkningar till Skolverket för att finansiera bl.a. våra högre krav på utbildningsinspektionerna, en utbyggd nationell provbank samt en utökad nationell statistikdatabas om skolan. Utöver de ökade resurserna för att stärka måluppfyllelsen och resultatuppföljningen tillför vi Skolverket utredningsresurser motsvarande 10 miljoner kronor per år samt medel för att snabbare handlägga ansökningar om start av friskolor. Totalt tillför vi Skolverket 275 miljoner kronor under 2006 (anslag 25:1).

Kunskaper i matematik och naturvetenskap anses särskilt viktiga för ett lands konkurrenskraft. Mot bakgrund av kunskapsutvecklingen inom just dessa ämnen anser vi att särskilda insatser är nödvändiga för att förbättra elevernas kunskaper i matematik- och NO-ämnena. Satsningen är utformad för att långsiktigt stärka och stödja skolornas arbete med att utveckla under-

Fel! Okänt namn på

visningen i dessa ämnen. För detta syfte avsätter vi 50 miljoner kronor under 2006, vilket vi redovisar under ett nytt anslag. Matematik- och NO-satsning.

Moderaternas krav på skolutbildning av högsta kvalitet gäller alla elever. Barn med särskilda behov och funktionshinder behöver särskilt uppmärksammas. Ju svårare en elevs funktionshinder är, desto sämre klarar flertalet kommuner av att möta behoven. För att tillförsäkra elever med funktionshinder en skolgång av hög kvalitet avsätter vi 313 miljoner kronor per år. Därutöver föreslår vi att Specialpedagogiska institutet integreras i Specialskolemyndigheten. 300 miljoner kronor tillförs ett nytt anslag: Valfrihet för funktionshindrade. 13 miljoner kronor tillförs det nya anslaget Skolutveckling och produktion av läromedel för elever med funktionshinder.

Insatser för att stärka skolans kunskapsbas, kvaliteten i undervisningen och läraryrkets status

Skolans kvalitet gynnas av en politik som fokuserar på kompetensen hos lärarkåren, ger incitament för fortbildning och stärker läraryrkets status. Den skolpolitik som förts av regeringen uppvisar en total avsaknad av sådan insikt. Det är dags att ändra detta. Moderaterna föreslår en rad insatser för att åstadkomma en kraftfull förändring av skolpolitiken i denna riktning.

Vi avsätter en miljard kronor 2006, så att lärares möjligheter att bedriva akademisk fortbildning förbättras. Detta redovisas under ett nytt anslag: Fortbildning av lärare. Totalt avsätter vi för detta syfte 3 miljarder kronor 2006–2008. Vi föreslår att utformningen av ett statligt sanktionerat system för lärarauktorisering utreds snarast. Ett sådant system bör kunna införas under den kommande mandatperioden, varför vi avsätter medel för detta 2008 (se tabell 1). Skolutveckling behöver i högre grad vara baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet. Lärare skall inte behöva vara hänvisade till enbart sin egen erfarenhet.

Skolor måste i större utsträckning lära av framgångsrika exempel. Vi föreslår därför att ett institut för skolnära forskning inrättas och tillför resurser för detta under ett nytt anslag (Institutet för skolnära forskning). På så sätt vill vi stärka den skolnära forskningen, etablera en koppling mellan skolan, lärarprofessionen och skolforskningen samt bygga upp skolans kunskapsbas. Det ger grund för en skolutveckling av hög kvalitet. Myndigheten för skolutveckling avvecklas därmed. Av samma anledning avvecklas delar av anslag 25:4 som är relaterat till Myndigheten för skolutveckling.

Under anslag 25:74 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor stöder vi de arbetsmarknadssatsningar som avser dels den särskilda lärarutbildningen för fler behöriga yrkeslärare, dels den kompletterande utbildningen för akademiker för fler behöriga matematik- och NO-lärare.¹ Regeringens sats-

¹ Moderaterna har ett gediget program för att underlätta för dem som invandrat till Sverige att etablera sig på arbetsmarknaden (se Moderaternas partimotion Invandring och integration på arbetsmarknaden). Därför avslår vi under anslag 25:74 regeringens småsatsningar på detta område liksom de medel regeringen har reserverat till sin egen disposition, totalt 20,5 miljoner kronor.

Fel! Okänt namn på

ningar är dock helt otillräckliga. Skolan står inför en stor pensionsavgång av behöriga lärare, och redan nu är andelen obehöriga som undervisar i grundskolans senare år så hög som 40 % inom ett flertal ämnen. Det krävs krafttag för att säkerställa skolans framtida tillgång till ämnesbehöriga lärare. Att regeringen enbart gör dessa små satsningar, och dessutom begränsar dem enbart till år 2006, avslöjar att prioriteringen för deras del främst är att dölja den verkliga arbetslösheten, inte att stärka skolans kvalitet. Moderaterna föreslår att ytterligare 70 miljoner kronor avsätts 2006 för att skapa fler vägar till läraryrket, öka möjligheterna till validering samt till kompletterande utbildningar som gör att behörighet uppnås. Detta redovisas under ett nytt anslag: Validering och kompletterande utbildning för fler behöriga lärare. Totalt avsätter vi för detta syfte 200 miljoner kronor 2006–2008 (se tabell 1).

Insatser för en skolmiljö präglad av trygghet och studiero

De åtgärder vi föreslår för att åstadkomma en trygg och lugn skolmiljö är av flera slag. Lärare och rektorer skall ges ökade befogenheter att påverka undervisningsmiljön. Vi avsätter vidare 10 miljoner kronor per år, via anslag 25:1 Statens skolverk, för att låta vetenskapligt utvärdera mobbningsförebyggande program och sprida kunskap om dessa. Därutöver föreslår vi att kvalitetskrav införs på de åtgärdsprogram som används ute på skolorna.

Ökade resurser till kommunerna

Regeringen detaljstyr genom villkorade, riktade statsbidrag till förskola, skola och vuxenutbildning (se anslag 25:9, 25:10 och 25:16). Denna typ av villkorade statsbidrag leder fel, bl.a. genom att riskera en ineffektiv resursfördelning i kommunerna.² Skolledning och huvudman skall avgöra hur resurserna bäst kommer till användning, givet de lokala förutsättningarna. Vi föreslår därför genomgående att denna typ av riktade statsbidrag förs över till kommunerna genom det allmänna statsbidraget inom utgiftsområde 25. I tabell 2 sammanställs samtliga dessa förändringar. Där framgår att vi under 2006 föreslår att totalt 4,2 miljarder kronor förs över från utgiftsområde 16 till kommunernas allmänna statsbidrag under utgiftsområde 25. Att vårt totala anslag under utgiftsområde 16 minskar, jämfört med regeringens, beror således på att vi överför resurser till kommunerna på ett annat sätt än regeringen. Netto tillför Moderaterna ökade resurser till utbildningsområdet, jämfört med regeringens förslag.

Det riktade statsbidraget för utbildning av vuxna under anslag 25:16 är en kvarleva av det tidigare Kunskapslyftet. Sedan Kunskapslyftet avslutades har

² Se bl.a. Riksrevisionens kritik av det riktade statsbidraget till personalförstärkningar i skola och fritidshem, Riksrevisionen (2005), "Statens bidrag för att anställa mer personal i skolor och fritidshem", *RiR 2005:9*.

Fel! Okänt namn på

dock antalet studieplatser på komvux minskat drastiskt. Vi gör bedömningen att behovet av kommunal vuxenutbildning kommer att fortsätta minska, varför vi föreslår att ersättningen till kommunerna minskas med 600 miljoner kronor per år. Detta redovisas dock under utgiftsområde 25, eftersom vi för över pengarna till kommunernas allmänna statsbidrag (se även tabell 2).

Tabell 2. Riktade statsbidrag inom utgiftsområde 16 som överförs till kommunernas allmänna statsbidrag

Anslag i UO 16	2006	2007	2008
Anslag 25:9 Bidrag till personalförstärkningar i förskola ¹	2 000 000 000	2 000 000 000	-
Anslag 25:10 Bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem ²	1 000 000 000	-	-
Anslag 25:16 Statligt stöd för utbildning av vuxna	1 181 258 000	1 181 258 000	1 181 258 000
Summa	4 181 258 000	3 181 258 000	1 181 258 000

¹ Regeringen föreslår inget riktat statsbidrag för 2008.

² Regeringen föreslår inget riktat statsbidrag för 2007–2008.

Vi tillför kommunerna ytterligare resurser genom att öka det allmänna statsbidraget med 80 miljoner kronor, som kompensation för de högre krav vi ställer i samband med kontrollstationerna. Därutöver föreslår vi att kommunerna tilldelas ökade resurser motsvarande 660 miljoner kronor 2007–2008 för att stärka det pedagogiska inslaget i förskolan (se tabell 1 ovan). Dessa satsningar redovisas inom utgiftsområde 25.

Satsningar på kvalificerad yrkesutbildning

Vi gör en strategisk satsning på den kvalificerade yrkesutbildningen, som har visat sig vara en effektiv utbildningsväg till jobb. Vi föreslår därför att anslag 25:18 Bidrag till kvalificerad yrkesutveckling ökas med ytterligare 540 miljoner kronor, utöver regeringens förslag. Det motsvarar ca 26 000 fler utbildningsplatser under 2006–2008.

Behovet av utbildningsplatser inom vuxenutbildning bedöms därför minska. Således avsätts inga särskilda medel för bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning (anslag 25:14) eller till myndigheten Nationellt centrum för flexibelt lärande (anslag 25:13). Moderata samlingspartiet anslår inga öronmärkta medel för bidrag till vissa organisationer för uppsökande verksamhet.

Kvalitet i högre utbildning och forskning

I Sverige har en snabb expansion av grundutbildningen skett. Regeringen har dock inte ökat resurserna till lärosätena i takt med utbyggnaden, vilket medfört neddragningar per utbildningsplats. OECD konstaterar att Sverige utmärker sig genom att utgifterna per student har sjunkit med så mycket som 15 %,

samtidigt som utvecklingen varit den motsatta i andra länder, särskilt bland dem som har byggt ut den högre utbildningen i motsvarande takt som Sverige eller t.o.m. i högre takt.³ Det senaste året utbildade lärosätena närmare 4 % över takbeloppet, som utgör den maximala ersättning ett lärosäte får från staten. Detta innebär att lärosätena utbildade fler studenter än de fick kompensation för, uppskattningsvis 10 000 helårsstudenter.

Denna utveckling riskerar såväl kvaliteten i den högre utbildningen som utrymmet för fri, långsiktig forskning. Trots detta föreslår regeringen nu, som en del av sin arbetsmarknadsatsning, ytterligare en betydande utbyggnad av grundutbildningen redan under 2006 och 2007.

Moderaternas politik är utformad för att säkra kvaliteten i utbildningen. Vi stöder därför inte regeringens föreslagna utbyggnadstakt av den högre utbildningen. Antalet utbildningsplatser på högskolor och universitet skall inte avgöras utifrån arbetsmarknadspolitiska skäl. Utbyggnaden av högskolan skall ske på ett sätt som är förenligt med en hög kvalitet i utbildningen. För det första anslår vi 660 miljoner kronor under 2006 så att lärosätena får full kompensation för de studenter som de utbildar. Detta motsvarar ca 10 000 utbildningsplatser. För det andra ökar vi resurserna per utbildningsplats. För detta avsätter vi 150 miljoner kronor under 2006. Totalt motsvarar vår satsning 3 miljarder kronor under perioden 2006–2008 (se tabell 1). Därutöver ökar vi resurserna till grundutbildningen genom att tillföra 20 miljoner kronor till enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet (anslag 25:73) under 2006 och därefter med ytterligare 20 miljoner kronor per år 2007–2008. För det tredje behövs långsiktighet – en kraftig expansion av antalet grundutbildningsplatser måste föregås i god tid av ökade anslag till grundforskning och forskarutbildning, så att de nödvändiga lärarresurserna kan tillgodoses. Därför avslår vi de ca 345 miljoner kronor som regeringen föreslår skall gå till 7 500 nya platser och tillför ökade resurser till de s.k. fakultetsanslagen, vilket vi återkommer till nedan.

Vi föreslår även att fördelningen av platser i högskolan skall baseras på utbildningens kvalitet och studenternas val av lärosäte. Systemet för att fördela resurserna till den högre utbildningen behöver därutöver ändras på ett sätt som främjar kvaliteten i utbildningen. Av dessa skäl sammanför vi samtliga anslag som relaterar till grundutbildning under 25:21–25:72 under ett nytt anslag, Grundläggande högskoleutbildning, till vilket vi tillför medel för en kvalitetssatsning så som redovisats ovan.

Vi ökar anslagen till grundforskning och forskarutbildning genom en förstärkning av de s.k. fakultetsanslagen. I en gemensam forskningsmotion har vi inom Allians för Sverige presenterat åtgärder för att stärka en fri forskning med såväl bredd som spets. De resurser vi tillför i ett första steg motsvarar 900 miljoner kronor under perioden 2006–2008 (se tabell 1). I ett andra steg tillförs ytterligare 1,1 miljarder kronor under perioden 2009–2010 (se alliansens forskningsmotion Ub346).

³ OECD (2005), "Education at a Glance 2005", OECD, Paris, tabell B1.4. Den period som avses är 1995–2002.

Fel! Okänt namn på

Dessa medel skall fördelas enligt ett transparent och förutsägbart system som premierar kvalitet och utveckling av forskningsmiljöerna. Av denna anledning sammanför vi samtliga anslag som relaterar till forskning och forskarutbildning under 25:22–25:54 och för dessa till ett nytt anslag, till vilket vi tillför ytterligare 200 miljoner kronor för år 2006, och därefter de medel som redovisats ovan. Vi vill i detta sammanhang också framhålla vikten av att en avpolitisering av högskole- och universitetsstyrelserna samt av forskningsrådets styrelser sker för att tillförsäkra självständiga akademier och en fri forskning.

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet har nu verkat ett antal år. Vi anser att det är dags att utvärdera vad som främst gynnar distansutbildningen – att verksamheten fortsätter i myndighetens regi eller att lärosätena övertar ansvaret fullt ut. Regeringen föreslår i budgetpropositionen att myndigheten ges flera nya uppdrag. Resurser för detta tas från Högskoleverkets anslag. Vi ställer oss frågande till varför Myndigheten för Sveriges nätuniversitet skall ges en rad nya uppdrag som på intet sätt har med distansutbildning att göra. Besparingen på Högskoleverket riskerar dessutom att försämra kapaciteten i att utföra viktiga utvärderingar av den högre utbildningens och forskningens kvalitet. Vi avslår således regeringens förslag och överför 41 miljoner kronor från anslag 25:82 Myndigheten för Sveriges nätuniversitet till anslag 25:77 Högskoleverket.

Vi har ovan tagit upp vikten av självständiga akademier och en fri forskning. Med anledning av detta avslår vi regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434). Den föreslagna förändringen innebär att det i högskolelagen skall skrivas in för dagen politiskt korrekt uppgift för lärosätena. Det är en handling som inte på något sätt gynnar lärosätenas självständighet, utan som tvärtom kan tolkas som en oroväckande tendens att utifrån politiska hänsyn detaljstyra över högskolornas och universitetens kursinnehåll.

Stockholm den 4 oktober 2005

Sten Tolgfors (m)

Peter Danielsson (m)

Ewa Björling (m)

Per Bill (m)

Margareta Pålsson (m)

Tomas Högström (m)